

SXEDIO.FR4

26.5.1950: ΜΕ ΔΑΚΡΥΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΟΤΙ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ ΝΑ ΤΟ ΠΡΟΩΘΗΣΕΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Παρά τα όσα απογοητευτικά είπε ο Πρωθυπουργός Στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας στη Βουλή σαν ηγέρθη το θέμα της Πρεσβείας της Εθναρχίας που βρισκόταν στην Αθήνα για να επιδόσει τις δέλτους του ενωτικού δημοψηφίσματος της 15ης Ιανουαρίου 1950, η κυπριακή αποστολή ήθελε να τον συναντήσει για να ακούσει τις σκέψεις του και διά ζώσης, ώστε να μπορέσει και η ίδια να απαντήσει στα επιχειρήματά του.

Κι αυτό γιατί οι πολιτικοί ηγέτες άλλα λένε πολλές φορές δημόσια και άλλα κατ' ιδίαν μια και γνωρίζουν ότι αυτά που θα πουν δεν τους δεσμεύουν.

Ετσι στις 24 Μαΐου η Πρεσβεία συναντήθηκε με το Βασιλέα Παύλο, ο οποίος υποσχέθηκε, σύμφωνα με ανακοίνωση της Πρεσβείας, ότι θα συνεννοείτο με την Κυβέρνηση, στην οποία θα έθετε τις Κυπριακές απόψεις.

Ανέφερε η πρεσβεία στην ανακοίνωση της:

" Η Α.Μ. ο Βασιλεύς ηυδόκησε να δεχθή την Κυπριακήν Πρεσβείαν σήμερον κατά την 11ην π.μ. εις ακρόασιν εις τα ανάκτορα. Η Κυπριακή Πρεσβεία υπέβαλε διά του Σεβασμιωτάτου Προέδρου της εις την Α.Μ. την εκδήλωσιν αγάπης και αφοσιώσεως του Ελληνικού Κυπριακού λαού προς την Μητέρα Ελλάδα και τον ένδοξον Ελληνικόν Θρόνον και διεβίβασεν επίσης τας ευγνώμονας ευχαριστίας του Εθνάρχου, της Εθναρχούσης Κυπριακής Εκκλησίας και σύμπαντος του Ελληνικού Κυπριακού λαού προς την Α. Μ. προσωπικώς διά το τοςάκις επιδειχθέν υπέρ της Κύπρου ενδιαφέρον αυτής. Εν συνεχεία η Κυπριακή Πρεσβεία εξέθεσε τον σκοπόν της ενταύθα αφίξεως της και την σαφή εντολήν, την οποίαν έχει παρά της Εθναρχίας

Κύπρου και του ελληνικού Κυπριακού λαού προς αξιοποίησιν του δημοψηφίσματος. Εξέφρασε δε την πεποίθησιν ότι η Κυβέρνησις της Μητρός Ελλάδος θα ζητήσει παρά της φίλης και συμμάχου Μεγ. Βρετανίας την απόδοσιν της Κύπρου εις την Ελλάδα, συμφώνως προς την διά του δημοψηφίσματος εκφασθείσαν θέλησιν του Κυπριακού λαού.

Η Α.Μ. ήκουσε μετά προσοχής και ενδιαφέροντος και εν εκδήλω συγκινήσει την Κυπριακήν Πρεσβείαν, αναπτύσσουσας τας τας διαφόρους ενδεχομένας εξελίξεις, ηυδόκησε να πληροφορήση αυτήν ότι θα προέλθη εις συνεννόησιν μετά της κυβερνήσεως του, προ της οποίας θα θέση τας κυπριακάς απόψεις.

Η ακρόασις εγένετο παρουσία του μονίμου υφυπουργού των Εξωτερικών κ. Ι. Πολίτη και διήρκεσε περί τα 45 λεπτά εν ατμοσφαίρα εγκαρδιότητος. Η Α.Μ. ηυδόκησε μετά το πέρας της ακροάσεως να φωτογραφηθή μετά του κ. υφυπουργού των Εξωτερικών και των μελών της Κυπριακής Πρεσβείας".

(Μεταγλώττιση)

" Η Α.Μ. ο Βασιλέας δέχθηκε την Κυπριακήν Πρεσβεία σήμερα κατά τις 11 π.μ. σε ακρόαση στα ανάκτορα. Η Κυπριακή Πρεσβεία υπέβαλε διά του Σεβασμιωτάτου Προέδρου της στην Α.Μ. την εκδήλωσιν αγάπης και αφοσίωσης του Ελληνικού Κυπριακού λαού προς τη Μητέρα Ελλάδα και τον ένδοξο Ελληνικό θρόνον και διεβίβασε επίσης τις ευγνώμονες ευχαριστίες του Εθνάρχη, της Εθναρχούσης Κυπριακής Εκκλησίας και ολόκληρου του Ελληνικού Κυπριακού λαού προς την Α. Μ. προσωπικά για τενδιαφέρο της που επιδείχθηκε τόσες φορές υπέρ της Κύπρου. Στη συνέχεια η Κυπριακή Πρεσβεία εξέθεσε τον σκοπό της άφιξης της εδώ και τη σαφή εντολή, την οποία έχει από την Εθναρχία Κύπρου και τον ελληνικό Κυπριακό λαό προς αξιοποίηση του δημοψηφίσματος. Εξέφρασε δε την πεποίθησιν ότι η Κυβέρνηση της Μητέρας Ελλάδας θα ζητήσει από τη φίλη και σύμμαχο Μεγ. Βρετανία την απόδοση της

Κύπρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την θέληση του κυπριακού λαού που εκφράστηκε με το δημοψήφισμα.

Η Α.Μ. άκουσε με προσοχή και ενδιαφέρον και με έκδηλη συγκλίνηση την Κυπριακή Πρεσβεία να αναπτύσσει τις τας διάφορες ενδεχόμενες εξελίξεις, ηυδόκησε να την πληροφορήσει ότι θα προέλθει σε συνεννόηση με την κυβέρνηση του, στην οποία θα θέσει τις κυπριακές απόψεις.

Η ακρόαση έγινε στην παρουσία του μόνιμου υφυπουργού των Εξωτερικών κ. Ι. Πολίτη και διήρκεσε περί τα **45** λεπτά σε ατμόσφαιρα εγκαρδιότητας. Η Α.Μ. ηυδόκησε μετά το πέρας της ακρόασης να φωτογραφηθεί με τον κ. υφυπουργό των Εξωτερικών και τα μέλη της Κυπριακής Πρεσβείας".

Στις **26** Μαΐου **1950** η πρεσβεία έγινε τελικά δεχτή από τον πρωθυπουργό Νικόλαο Πλαστήρα, όπου βρέθηκε για άλλη μια φορά μπροστά στην επίσημη ωμή πραγματικότητα. Ο Πλαστήρας επέμενε να μη δέχεται να αναλάβει την προώθηση του Κυπριακού.

Ο Πλαστήρας, ενώ αναγνώριζε το δίκαιο του κυπριακού λαού, είπε πότι θα επιφυλασσόταν να το χειρισθεί στα πλαίσια των σχέσεων της χώρας του με την Αγγλία, ως φίλης και συμμάχου χώρας, όταν θεωρούσε κατάλληλο το χρόνο να το κάνει, δηλαδή σαν θα συγκατένευαν οι Αγγλοι, οι οποίοι αυτή την περίοδο επέμεναν να θεωρούν το Κυπριακό κλειστό.

Η Πρεσβεία έφθασε μέχρι τις προειδοποιήσεις προς τον Πλαστήρα ότι αν αυτός επέμενε στη θέση του τότε αυτή θα προχωρούσε μόνη της.

Ο Πλαστήρας όμως ήταν δεμένος χειροπόδαρα από τους Αγγλους και δεν μπορούσε να κάμει αλλιώς.

Ο Νικόλαος Λανίτης είπε σε κάποια στιγμή στον Πλαστήρα με τον οποίο συνδεόταν με παλιά φιλία σύμφωνα με αφήγηση του ιδίου στο βιβλίο του "η Δούλη Ελλάς του Νότου":

"- Θάρρος Στρατηγέ μου, του λέγω, παλεύουμε δίκαιο αγώνα ελευθερίας. Να ενθυμηθείς το Μεγάλο αρχηγό και το στρατηγό κάποιων περασμένων χρόνων.

"- Τί να κάμω Λανίτη μου, μου λέγει, να

ακολουθήσω ευζωνική πολιτική;

" Σιώπησε, αλλά τα δάκρυα του έρρεαν και η συγκίνηση μας ήταν πραγματικά σπαρακτική".

Η Πρεσβεία δεν έκαμε καμιά προσπάθεια να αποκρύψει την αλήθεια από τον λαό για το τι λέχθηκε στη συνάντηση με τον Πλαστήρα εκθέτοντας με τον τρόπο αυτό τον Έλληνα Πρωθυπουργό κι ασκώντας πίεση προς αυτόν να αναλάβει δυναμικά και ζεστά το θέμα.

Ανέφερε σε ανακοινωθέν της η Πρεσβεία

"Η Πρεσβεία υπέβαλε τα σέβη του Κυπριακού λαού εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν, τονίσασα ότι σκοπός της επίτευξης της είναι όπως αξιώση παρα της Ελληνικής Κυβερνήσεως να θέση σαφώς το κυπριακόν ζήτημα ενώπιον της Βρετανικής Κυβερνήσεως. Η Πρεσβεία ανέπτυξε περαιτέρω κατηγορηματικώς ότι έχει σαφή εντολήν όπως, εάν δεν λυθή το ζήτημα δι'αμέσων διαπραγματεύσεων μεταξύ των δυο Κυβερνήσεων αγάγη τούτον ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών αξιούσα όπως εφαρμοσθούν αι αρχαί περί αυτοδιαθέσεως των λαών.

Ο κ. Πλαστήρας απήντησεν εις την κυπριακήν Πρεσβείαν ότι ο ενωτικός πόθος της Κύπρου αποτελεί και πόθον ολοκλήρου του Έθνους και ότι θεωρεί περιττόν να επαναλάβη με πόσην αγάπην και συγκίνησιν αποβλέπει η Ελλάς προς την Κύπρον. Ο κ. Πρωθυπουργός προσέθεσε ότι η Ελληνική Κυβέρνησις επιφυλάσσεται, όπως χειρισθή το Κυπριακό εντός του πλαισίου των σχέσεων μετά της φίλης και συμμάχου Αγγλίας, ευθύς μόλις θεωρήση ότι επέστη η στιγμή της ευτυχούς του διευθετήσεως.

Δεν επήλθε συμφωνία επί των εκφρασθεισών εκατέρωθεν απόψεων και συνεπώς εφόσον η ελληνική Κυβέρνησις δεν θα μετέβαλλε την επιφυλακτικήν στάσιν της, η Πρεσβεία θεωρεί εαυτήν υποχρεωμένην όπως χωρήση εις την περαιτέρω εκτέλεσιν της ανατεθείσης εις αυτή εντολής".

(Μεταγλώττιση):

"Η Πρεσβεία υπέβαλε τα σέβη του Κυπριακού λαού

στην Ελληνική Κυβέρνηση, και τόνισε ότι σκοπός της άφιξης της είναι όπως αξιώσει από αυτήν να θέσει σαφώς το κυπριακό ζήτημα ενώπιον της Βρετανικής Κυβέρνησης. Η Πρεσβεία ανέπτυξε περαιτέρω κατηγορηματικά ότι έχει σαφή εντολή όπως, εάν δεν λυθεί το ζήτημα με άμεσες διαπραγματεύσεις μεταξύ των δυο Κυβερνήσεων οδηγήσει τούτο ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών αξιώνοντας να εφαρμοσθούν οι αρχές για την αυτοδιάθεση των λαών.

Ο κ. Πλαστήρας απάντησε στην κυπριακή Πρεσβεία ότι ο ενωτικός πόθος της Κύπρου αποτελεί και πόθο ολόκληρου του Έθνους και ότι θεωρεί περιττό να επαναλάβει με πόση αγάπη και συγκίνηση αποβλέπει η Ελλάδα προς την Κύπρο. Ο κ. Πρωθυπουργός πρόσθεσε ότι η Ελληνική Κυβέρνηση επιφυλάσσεται, όπως χειρισθεί το Κυπριακό στο πλαίσιο των σχέσεων με τη φίλη και σύμμαχο Αγγλία, ευθύς μόλις θεωρήσει ότι έφθασε η στιγμή της ευτυχούς του διευθέτησης.

Δεν επήλθε συμφωνία στις απόψεις που εκφράστηκαν και από τις δυο πλευρές και συνεπώς εφόσον η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα μετέβαλλε την επιφυλακτική στάση της, η Πρεσβεία είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στην περαιτέρω εκτέλεση της εντολής που της ανατέθηκε".

Τα μέλη της Πρεσβείας έφυγαν από τη συνάντηση με τον Έλληνα Πρωθυπουργό απογοητευμένα.

Ωστόσο δεν κάθησαν με σταυρωμένα τα χέρια. Αντίθετα άρχισαν αντεπίθεση για να τον εξαναγκάσουν να αναλάβει πιο έντονη δράση ή να του δώσουν τη δικαιολογία για να μπορέσει να στραφεί με περισσότερες αξιώσεις προς την Αγγλία σαν θα ξεσηκωνόταν ο Ελληνικός λαός. Κι' αυτό σκόπευε να κάμει η Πρεσβεία- και το έκαμε.

Ο ελληνικός τύπος οργίασε ο δε Μητροπολίτης Κερύνειας μίλησε από το Ελληνικό Ραδιόφωνο και ζήτησε τη συμπαράσταση του ελληνικού λαού αποφεύγοντας ωστόσο με διπλωματικότητα να αναφερθεί στη διαφωνία του με την Κυβέρνηση Πλαστήρα:

"Από το εθνικόν τούτο κέντρον τας κλεινάς

Αθήνας, την πόλιν του φωτός, ως Πρόεδρος της Κυπριακής Εθνικής Πρεσβείας, η οποία ευρίσκεται εδώ διά να διεκδικήση την ένωσιν της Κύπρου μετά της μητρός Ελλάδος, απευθύνω θερμόν τον χαιρετισμόν μου προς τους όπου γης Ελληνας.

Είναι υψηλόν προνόμιον, είναι τιμή μεγάλη το να είναι κανείς Ελλην. Διότι τούτο είναι το ιδιαίτερον χαρακτηριστικόν της Φυλής μας ότι ο Ελλην όπου και δεν ευρίσκεται, είτε υπό σκληράν δουλείαν διατελεί και τρώγει τον πικρόν άρτον της σκλαβιάς, όπως ημείς οι Κύπριοι και οι αδελφοί Βορειοηπειρώται, είτε ζη εις χώρας μακρινάς και φιλοξένους, εις την Αίγυπτον και Νότιον Αφρικήν εις το Λονδίον, την Αυστραλίαν και τας Ηνωμένας Πολιτείας όπου νυχθημερόν εργάζεται διά να κερδίση τον επιούσιον άρτον, μένει Ελλην Χριστιανός Ορθόδοξος, Ελλην που είχε εστραμμένα τα μάτια της ψυχής του προς την αιωνίαν Ελλάδα προς τη χώραν αυτήν των ηρώων, των μαρτύρων και των Αγίων, προς την χώραν της πίστεως της ευσεβείας του χριστιανικού φωτός και του πολιτισμού.

Οπου γης Ελληνες Αδελφοί,

Η ιδιαίτέρα μου πατρίς, η πολυπαθής Κύπρος, θυγάτηρ πρισιφιλης της Ελλάδος μητρός, σάρξ εκ της σαρκός της και οστούν εκ των οστέων της, με τρισχιλιετή Ελληνικωτάτην Ιστορίαν με την αποστολικήν εκκλησίαν της, η νήσος αυτή των Αγίων και των λαμπρών Βυζαντινών Μνημείων, ζητεί σήμερον δικαιοσύνην. Ζητεί εν ονόματι του Θεού που έπλασε τον άνθρωπον ελεύθερον, ζητεί, εν ονόματι της αρχής της αυτοδιαθέσεως των λαών, ζητεί την Ένωσιν της μετά της μητρός Ελλάδος. Πόθος μέγας, πόθος ευγενέστατος, πόθος ιερός, τον οποίον αυτός ο Θεός εφύτευσεν εις την καρδίαν μας, πόθος τον οποίον τίποτε δεν ημπορεί να ξερριζώση, ούτε του δυνάστου απειλαί, υποσχέσεις και καταχθόνια σχέδια, ουδέ αυτός ο θάνατος.

Από του Εθνομάρτυρος και Εθνάρχου Αρχιεπισκόπου μας Μακαρίου μέχρι του τελευταίου

μικρού παιδιού, το οποίον η Ελληνίς κυπρία μητέρα γαλουχεί με το τραγούδι της Ελλάδος και της Ελευθερίας, όλοι μας με αυτόν τον πόθον κοιμώμεθα και εξυπνώμεν, με αυτόν εργαζόμεθα, με αυτόν ζώμεν και με αυτόν αποθνήσκομεν.

Απόδειξις τρανή το δημοψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου, διά του οποίου σύσσωμος ο ελληνικός της Κύπρου λαός, εξεδήλωσε την αδάμαστον θέλησιν του να ενωθή με τη φιλιτάτην Μητέρα.

Είναι δυνατόν άνθρωποι πολιτισμένοι και χριστιανοί, ένας ευγενής λαός, όπως ο αγγλικός, να αρνηθή την ικανοποίησιν του μοναδικού αιτήματος μας, της ενώσεως με τη Μητέρα μας;

Απόδημοι Έλληνες,

Οι υπόδουλοι αδελφοί σας κύπριοι, κατά την κρισιμωτάτην αυτήν φάσιν του αγώνος των, ζητούν ολόψυχον την συμπαράστασιν σας διά την ευόδωσιν του ιερού ενωτικού των Αγώνος. Ο Θεός της δικαιοσύνης και της Ελευθερίας ασφαλώς θα εισακούση τας προσευχάς μας, θα επευλογήση τας προσπάθειάς μας και θα στεφανώση τους αγώνας μας με την πολυπόθητον Ένωσιν.

Ζήτω ο Βασιλεύς ημών Παύλος. Ζήτω ο απόδημος Ελληνισμός. Ζήτω η Ένωσις".